

RESPONS TERHADAP KENYATAAN PERDANA MENTERI ANWAR IBRAHIM

Malaysia Mampu Bertindak Lebih Tegas: Krisis Jerebu Perlukan Kebertanggungjawaban Korporat, Bukan Sekadar Diplomasi

15 Oktober 2026

Kepada YAB Dato' Seri Anwar Ibrahim
Perdana Menteri Malaysia

Merujuk kepada [kenyataan YAB Dato' Seri pada hari ini](#) bahawa Malaysia telah melakukan segala yang ada untuk menangani krisis jerebu rentas sempadan yang sedang berlaku, tetapi Malaysia [tidak bercadang menghantar nota diplomatik](#), Greenpeace Malaysia berpandangan bahawa Malaysia masih mampu dan perlu melakukan lebih tegas lagi. Kami mengiktiraf usaha diplomatik yang telah dilaksanakan oleh Kerajaan Malaysia, termasuk rundingan dengan Kerajaan Indonesia serta tawaran bantuan untuk menangani kebakaran hutan dan tanah. Namun, setelah lebih tiga dekad berdepan dengan krisis jerebu yang berulang, kami ingin mengemukakan satu persoalan asas: **Jika Malaysia benar-benar telah melakukan segala yang termampu, mengapakah masyarakat di rantau ini masih perlu menanggung krisis yang sama, tahun demi tahun?**

Krisis jerebu bukan sekadar berpunca daripada keadaan angin yang tidak menentu atau pertikaian diplomatik antara negara ASEAN. Sebaliknya, krisis ini mencerminkan kegagalan tadbir urus alam sekitar yang berlarutan, termasuk kemusnahan hutan dan tanah gambut, amalan penggunaan tanah yang tidak mampan, kelemahan penguatkuasaan serta kegagalan memastikan pihak korporat yang bertanggungjawab dipertanggungjawabkan. Walaupun Malaysia tidak mempunyai bidang kuasa untuk menguatkuasakan undang-undang alam sekitar di Indonesia, negara kita masih berupaya memperkukuh perundangan domestik, menyiasat hubungan syarikat Malaysia dengan kemusnahan alam sekitar di luar negara serta memperjuangkan kerjasama serantau yang lebih berkesan. **Semua ini merupakan tanggungjawab yang masih berada dalam bidang kuasa dan kemampuan Malaysia. Selagi usaha tersebut belum diterokai dan dilaksanakan sepenuhnya, adalah terlalu awal untuk menyimpulkan bahawa segala yang termampu telah dilakukan.**

Ini Bukan Soal Menyalahkan Indonesia, Tetapi Memastikan Pencemar Dipertanggungjawabkan

Masyarakat Indonesia sendiri merupakan antara golongan yang paling teruk terjejas akibat kebakaran hutan dan tanah gambut, termasuk pendedahan kepada pencemaran udara berbahaya, kehilangan sumber pendapatan serta kemusnahan alam sekitar. Respons kita

terhadap krisis ini seharusnya berlandaskan solidariti bersama masyarakat yang terjejas, bukannya mengeruhkan hubungan antara negara jiran.

Pada 21 Ogos 2026, ahli Parlimen Indonesia, [Marwan Dasopang](#), telah membangkitkan kepentingan perladangan syarikat Malaysia dan Singapura di Indonesia serta menyeru agar pihak-pihak tersebut turut memikul tanggungjawab. Pada 4 September, Greenpeace Malaysia bersama pertubuhan masyarakat sivil telah mengadakan aksi solidariti di hadapan Kedutaan Indonesia di Kuala Lumpur dan [menyerahkan memorandum](#) yang menuntut ketelusan serta kebertanggungjawaban korporat rentas sempadan, termasuk pendedahan maklumat mengenai syarikat Malaysia yang berpotensi mempunyai kaitan dengan kebakaran hutan dan tanah gambut.

Sebulan kemudian, pada 5 Oktober, Greenpeace dan Pantau Gambut telah [menerbitkan hasil penyelidikan](#) yang mengenal pasti entiti korporat yang dikaitkan dengan titik sumber jerebu di Indonesia, termasuk entiti yang mempunyai hubungan korporat dengan Malaysia dan Singapura. Penemuan ini menimbulkan persoalan serius mengenai pemilikan korporat, pelaburan dan tanggungjawab syarikat. Walaupun pengesanan titik sumber jerebu melalui satelit tidak dengan sendirinya membuktikan liabiliti undang-undang, maklumat tersebut merupakan asas penting untuk siasatan lanjut menggunakan data kawasan terbakar yang telah disahkan, peta konsesi serta rekod pemilikan korporat. Masyarakat sivil telah mengemukakan penemuan yang wajar disiasat dengan lebih lanjut. Kini, Kerajaan Malaysia perlu bekerjasama dengan pihak berkuasa Indonesia untuk mengenal pasti fakta sebenar, menyiasat penglibatan syarikat yang mempunyai kaitan dengan Malaysia serta menangani kelompokan undang-undang yang menghalang pihak bertanggungjawab daripada dikenakan tindakan. Ini bukan bertujuan menyalahkan syarikat Malaysia, tetapi memastikan mana-mana syarikat yang bertanggungjawab terhadap kemusnahan alam sekitar tidak terlepas daripada tindakan sewajarnya, sedangkan masyarakat terpaksa menanggung akibatnya.

Diplomasi Mesti Disusuli Undang-Undang yang Lebih Kukuh dan Kbertanggungjawaban

Kerajaan negara-negara Asia Tenggara telah membincangkan isu jerebu rentas sempadan selama beberapa dekad. Perjanjian ASEAN Mengenai Pencemaran Jerebu Rentas Sempadan telah ditandatangani pada tahun 2002, namun krisis jerebu yang berulang terus mengancam kesihatan awam dan kehidupan masyarakat di seluruh rantau ini. Hubungan diplomatik dan bantuan kecemasan sememangnya penting, tetapi usaha tersebut mesti disokong oleh perkongsian maklumat yang telus, siasatan bebas, penguatkuasaan yang lebih tegas serta mekanisme perundangan yang berkesan untuk memastikan pihak bertanggungjawab dikenakan tindakan. Malaysia juga mempunyai tanggungjawab penting untuk memperkukuh kerangka perundangan negara sendiri.

Pada Disember 2021, Greenpeace Malaysia bersama Gabungan Bertindak Menentang Jerebu (CERAH) telah mengemukakan aduan penting kepada Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia (SUHAKAM), dengan menggesa agar pencemaran jerebu ditangani sebagai isu hak asasi manusia. Usaha ini disusuli dengan perbincangan meja bulat anjuran SUHAKAM pada

tahun 2022 serta penerbitan [laporan Silent Enemy pada tahun 2024](#), yang menggariskan cadangan untuk memperkukuh tadbir urus udara bersih dan menangani pencemaran jerebu rentas sempadan.

Malaysia juga pernah mempertimbangkan penggubalan Akta Pencemaran Jerebu Rentas Sempadan, namun cadangan tersebut tidak diteruskan sehingga menjadi undang-undang. Selama bertahun-tahun, pertubuhan masyarakat sivil, penyelidik dan komuniti terjejas telah membangkitkan isu ini serta mengemukakan pelbagai penyelesaian. **Kerajaan sebenarnya tidak ketandusan cadangan penyelesaian. Apa yang masih diperlukan ialah komitmen politik untuk melaksanakan cadangan tersebut kepada undang-undang yang boleh dikuatkuasakan, institusi yang lebih kukuh dan kebertanggungjawaban korporat yang bermakna.**

Parlimen Telah Membuka Ruang. Kini Kerajaan Perlu Bertindak.

Perkembangan terkini di Parlimen, termasuk usul tergegar mengenai jerebu rentas sempadan serta sesi libat urus bersama Jawatankuasa Pilihan Khas Parlimen, telah membuka peluang penting untuk membincangkan kebimbangan masyarakat kepada pembaharuan dasar yang bermakna. Sehubungan itu, Greenpeace Malaysia menggesa Kerajaan MADANI mengambil tiga langkah konkrit:

1. **Memberikan komitmen untuk menggubal Akta Udara Bersih yang merangkumi peruntukan penguatkuasaan terhadap pencemaran jerebu rentas sempadan,** termasuk mekanisme untuk menyiasat dan mengambil tindakan terhadap syarikat yang mempunyai kaitan dengan Malaysia serta didapati bertanggungjawab terhadap kemusnahan alam sekitar di luar negara.
2. **Memulakan siasatan yang telus terhadap hubungan syarikat Malaysia dengan kebakaran hutan dan tanah gambut di Indonesia,** berdasarkan bukti saintifik yang boleh dipercayai, rekod konsesi dan maklumat pemilikan korporat, melalui kerjasama dengan pihak berkuasa Indonesia.
3. **Memperkukuh kerjasama ASEAN dalam pencegahan jerebu rentas sempadan dan kebertanggungjawaban,** termasuk perkongsian maklumat yang telus, siasatan bersama, perlindungan tanah gambut serta mekanisme penguatkuasaan yang lebih berkesan.

Kami menggesa kerajaan mengumumkan pelan tindakan yang jelas dan mempunyai garis masa bagi melaksanakan langkah-langkah ini sebelum berakhirnya persidangan Parlimen pada Disember 2026, termasuk penetapan tanggungjawab kementerian berkaitan, pencapaian utama perundangan serta mekanisme pelaporan kepada orang awam. **Perbahasan di Parlimen mesti diterjemahkan kepada tindakan yang bermakna, bukannya sekadar menjadi satu lagi episod dalam sejarah panjang krisis jerebu yang masih belum diselesaikan.**

Udara Bersih Mesti Diutamakan, Bukan Keuntungan Korporat

Kesan krisis ini bukanlah sesuatu yang abstrak. Apabila jerebu melanda, pendidikan kanak-kanak terganggu, pekerja luar terdedah kepada pencemaran udara untuk tempoh yang panjang, manakala keluarga terpaksa menanggung kos tambahan bagi melindungi kesihatan mereka. Komuniti yang tinggal berhampiran kawasan kebakaran di Indonesia pula berdepan ancaman yang lebih serius terhadap kesihatan, sumber pendapatan dan ekosistem di sekeliling mereka. Dalam masa yang sama, keuntungan ekonomi daripada komoditi yang berisiko menyumbang kepada kemusnahan hutan terus mengalir melalui rantai bekalan serantau dan global. Kita tidak boleh membiarkan keadaan di mana keuntungan dinikmati oleh segelintir pihak, sedangkan jutaan manusia terpaksa menanggung kos kesihatan, alam sekitar dan ekonomi. Perlindungan hutan dan tanah gambut, pencegahan kebakaran serta kebertanggungjawaban korporat bukanlah penghalang kepada pembangunan ekonomi. Sebaliknya, semua ini merupakan asas kepada pembangunan yang bertanggungjawab dan mampan. **Hak untuk menghirup udara bersih tidak boleh sekali-kali dikorbankan demi keuntungan korporat jangka pendek.**

Malaysia Mampu dan Mesti Bertindak Lebih Tegas

Selepas lebih tiga dekad berdepan krisis jerebu yang berulang, kita tidak boleh terus menganggapnya sebagai bencana bermusim yang tidak dapat dielakkan. Kami mengakui bahawa menangani jerebu rentas sempadan merupakan cabaran yang kompleks dan memerlukan kerjasama antara kerajaan, sektor perniagaan dan masyarakat. Namun, kerumitan ini tidak boleh dijadikan alasan untuk tidak bertindak. Malaysia mempunyai peluang untuk menunjukkan kepimpinan serantau dengan memperkukuh undang-undang domestik, menyiasat entiti korporat yang mempunyai kaitan dengan Malaysia serta bekerjasama dengan Indonesia bagi mencegah kemusnahan hutan dan tanah gambut. **Persoalannya kini bukan lagi sama ada Malaysia telah melakukan yang terbaik, tetapi sama ada Malaysia bersedia melakukan apa yang benar-benar diperlukan.** Kejayaan tidak seharusnya diukur berdasarkan jumlah mesyuarat diplomatik yang diadakan, sebaliknya melalui pengurangan kebakaran hutan, tindakan terhadap syarikat yang bertanggungjawab serta kemampuan masyarakat di seluruh Asia Tenggara untuk menikmati udara bersih.

Masalah serantau menuntut kebertanggungjawaban serantau.

Greenpeace Malaysia kekal komited untuk bekerjasama secara konstruktif dengan pentadbiran YAB Dato' Seri, Parlimen, masyarakat sivil Indonesia serta komuniti yang terjejas bagi mencapai penyelesaian yang berkekalan. Jerebu akhirnya akan reda. Namun, tanggungjawab kita untuk mencegah krisis seterusnya tidak boleh lenyap bersama hilangnya jerebu. Selepas lebih 30 tahun, masyarakat Asia Tenggara berhak mendapat lebih daripada sekadar kitaran kebakaran, jerebu dan jaminan diplomatik yang berulang. **Kita berhak menikmati udara bersih, kebertanggungjawaban korporat dan penyelesaian yang berkekalan.**

Yang benar,
Heng Kiah Chun
Ketua Jurukempen
Greenpeace Malaysia